

Jakou budoucnost nabízeli?

Vzdělávací cíl: Žáci prostřednictvím novoročních projevů prezidentů Husáka a Havla srovnávají dobové představy o budoucnosti. Reflektují, jak politická změna ovlivnila očekávání lidí.

Klíčová slova: Československo 80. léta, vznik České republiky, symboly, trvání a změna, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 SROVNÁVACÍ POPIS FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Označování důležitých prvků na fotografiích a jejich srovnávací popis.

Žáci mohou postřehnout, že Gustáv Husák promlouvá z honosnějšího prostředí (zámecký interiér a nábytek, zdobené hodiny, květiny, symbolické předměty). Prostor, z něhož hovoří Václav Havel, působí civilnějším dojmem a obsahuje předměty běžné potřeby bez výraznějšího symbolického významu (běžná skříň, kelímek s tužkami, knihy). Oblečení a pozice mluvčích jsou však podobné.

2 POSLECH NAHRÁVEK (8 min.)

Poslech dvou novoročních prezidentských projevů. Učitel připomíná rámcovou otázku: Jakou budoucnost nabízeli?

3 ANALÝZA NAHRÁVKY I (6 min.)

Zápis hlavních myšlenek projevu G. Husáka směřujících k budoucnosti do dvou předznačených polí ve fotografii.

Husák spojuje budoucnost s programem strany a s pozvolným rozvojem budování socialismu. Vzorem je sovětská společnost. S odkazem na výročí (1918, 1948, 1968) prezident připomíná, že složité zápasy byly vybojovány již v minulosti.

4 ANALÝZA NAHRÁVKY II (6 min.)

Zápis hlavních myšlenek projevu V. Havla směřujících k budoucnosti do dvou předznačených polí ve fotografii.

Havel se vymezuje vůči tradici novoročních projevů a rozporuje krásné perspektivy, které sliboval jeho předchůdce. Odhaluje špatný stav průmyslu, vzdělání, životního prostředí, zdravotní péče a mravního stavu společnosti. Prezident hovoří o nové době, která má být založena na novém přístupu ke společnosti. V budoucnu máme možnost vnést do světové politiky nový prvek založený na lásce a porozumění. Vyzývá občany k obnově politiky založené na mravnosti.

5 INTERPRETACE PROJEVŮ (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy a srovnání projevů odpovídají do textových polí na otázky: ? V čem se novoroční projevy lišily? ? Jakou budoucnost prezidenti občanům nabízeli?

Husákův projev není dramatický, neobsahuje žádná zásadní sdělení, odpovídá předvídatelným konvencím.

Havlův je dramatický, nabízí zásadní a nové informace, apeluje na posluchače. Husák nabízí poklidnou budoucnost založenou na pozvolném vývoji dle plánu strany. Havel představuje budoucnost jako dramatickou změnu a velkou výzvu k obnovení společnosti.

Další možnosti zapojení do výuky:

Nabízí se možnost srovnat novoroční projevy Gustáva Husáka a Václava Havla s proslovy starších prezidentů z meziválečného či komunistického období, případně s projevy současného prezidenta.